

Patologické hráčstvo

PPP Galanta

PhDr. Miroslava Vašková

Nelátkové závislosti

- ♦ Závislost' na počítačových hrách
- ♦ závislost' na práci- workaholizmus
- ♦ závislost' na internete, e-mailoch-el.pošty
- ♦ závislost' na mobilných telefónoch
- ♦ závislost' na nákupoch -shopaholizmus

Hazardné hry

- ♦ Vznik v staroveku – Egypt, Grécko, Rím, Perzia, Čína ...
- ♦ 1895 – postavený prvý hrací automat firmou Tivoli
- ♦ Od r. 1989 nastáva boom hazardných hier i u nás

Čo motivuje hráča ku hre?

- ♦ Prvotným motívom býva väčšinou zvedavosť a snaha o bezpracný zisk
- ♦ Pri opakovaných kontaktoch /hracie automaty, rulety, hazard cez internet, Bingo, Keno, Niké, stávky na športové zápasy, dostihy, hranie kariet o peniaze atď. do popredia vystupujú ambivalentné pocity hráča / zážitok príjemnosti i nepríjemnosti – napätie príjemné vzrušenie, nervozita, zlosť, apatia...

Používané termíny

- ♦ patologické hráčstvo
- ♦ gambling
- ♦ chorobné hráčstvo
- ♦ závislosť na hre
- ♦ hazardné hráčstvo
- ♦ hráčska vášeň

Definícia

- **Hollander** a kol. /1996/ gambling – ochorenie s poruchou kontroly impulzov, spojené s kompulzivitou. Hlavnou črtou tejto poruchy je konštantná , opakujúce sa hráčske správanie, ktoré je maladaptívne , v dôsledku čoho sa rozvracajú osobné, rodinné a pracovné vzťahy.
- Ide o progresívnu a chronickú poruchu

Výskyt patologického hráčstva

- ♦ viac muži ako ženy 3:1 / ženy častejšie hrajú Bingo, Keno, Loto/ ako hracie automaty
- ♦ mládež . v USA zaznamenali už od 12 rokov
- ♦ tí, čo majú väčší styk s hazardom- krupieri, čašníci, majitelia reštaurácií a pod.
- ♦ voľné finančné prostriedky-podnikatelia..
- ♦ nedostatok finančných prostriedkov- zlé ekonomické podmienky, nezamestnaní,

Prečo mladí ľudia hrajú?

- časté sú vzory gamblerov v rodine
- v rodine pretrvávajú problémy rôzneho charakteru
- majú nízku sebadôveru
- pôsobí na nich silný nátlak okolia / kamaráti, snažia sa vyrovnať starším kamarátom
- hrajú pre „zaujímavosť hry“ dôsledok nudy
- v popredí vidina veľkej výhry
- prežívanie, pocity

Počítačové hry = maturita gamblingu

Varovné signály

- ◆ častejšie pôžičky / rodina, kamaráti../
- ◆ nachádzajúce dôkazy /tikety, vstupenky
- ◆ nevysvetliteľné dlhy
- ◆ výskyt nečakaných finančných hotovostí
- ◆ telefonáty neznámych ľudí, vysoké tel. účty
- ◆ zvýšene úzkostní , zádumčiví – akoby snívali, extrémne unavení
- ◆ narušené vzťahy s bývalými priateľmi
- ◆ vzdávajú sa koníčkov, záujmov, neplnia si školské povinnosti a pod.

Typy hráčov

♦ 1. Sociálni hráči

- ♦ hrajú kvôli finančnému zisku, alebo krátkodobo v životnej kríze;
nebýva u nich plne rozvinutá závislosť, dokážu prestať hrať, keď prehrajú vopred stanovenú sumu, alebo pociťujú problémy kvôli hraniu;
možno sem zaradiť aj dospelievajúcich mladých hráčov, ktorí si hraním získavajú členstvo v určitej skupine ľudí (potreba niekam patriť);
je tu prítomné riziko vzniku závislosti, nakoľko hranie sa stáva súčasťou životného štýlu.

Typy hráčov

- ♦ **2. Hráči s narušenou osobnosťou**
- ♦ majú nízku odolnosť voči záťaži;
mávajú ťažkosti so sebaovládaním (najmä ťažko ovládajú zlosť);
konajú impulzívne, rýchlo a neuvážene;
ťažko sa prispôsobujú realite a unikajú do problémov;
nemávajú pocity viny kvôli hraniu

Typy hráčov

3. Hráči s nízkou sebaúctou

- ♦ hra je pre nich spôsob uvoľnenia napätia, hnevu, ktorý sa v nich hromadí (neventilujú ho prirodzene, spontánne) kvôli vyhýbaniu sa konfliktom s konkrétnymi ľuďmi; bývajú väčšinou úspešní v povolani aj v sociálnych vzťahoch (napr. v manželstve); hranie im poskytuje pocit vyššej hodnoty seba samého (cítia sa silní až všemocní); po skončení hry majú pocit viny a hanby

Dráha patologického hráča

/Nešpor 1994/

- ♦ a/ **štádium výhier** – občasné hranie neprináša problémy, postupne sa vyvíjajú fantázie o veľkej výhre, hlavne vtedy, keď sa potvrdí nejaká výhra, túži výhru opakovať, zvyšuje stávky – prezentuje len svoje úspechy –nemusí to byť pravda
- ♦ b/ **štádium prehier**- myslí predovšetkým na hru, stráca kontrolu, finančné deficity- požičiava si peniaze, hru skrýva hlavne pred svojimi blízkymi, izoluje sa, správa sa bezohľadne . Splácanie dlhov odkladá –požičiava si nové časti, siaha na osobné, rodinné veci, zamotáva sa do klamstiev. Prevalenie v rod.- odmieta pomoc,- neklud, podráždenie, uzavretosť. Strata školy, zamestnania

- ♦ **c/ štádium zúfalstva** – dôsledky – odsúdenie v rodine, priateľmi, súdne predvolania, podmiennečné tresty, ďalej však hrá – z neúspechov obviňuje okolie, rodina sa rozpadá . Má výčitky svedomia, ale nedokáže urobiť zmenu. Ľutuje sa, prepadá beznádeji, depresii, časté sú suicidálne pokusy. Niektorí z hráčov hľadajú únik v alkohole alebo v iných drogách. Pravdepodobné problémy so zákonom – krádeže, sprenevery, podvody. Sú nepokojní, podráždení, aj keď nehrajú , stále viac nešťastnejší.
- ♦ Závislosť vznikne od 1 do 4 rokov

V Didakto Gambleri je uvádzaných aj desať kritérií gamblingu, pričom o patologickom hráčstve ako duševnej chorobe možno hovoriť ak je splnených päť z nich. Aj príznak jediného z nich však už musí byť vážnym varovaním.

♦

1. Zaujatosť hraním (predstavy, snívanie o rôznych situáciách pri hraní, rozmýšľanie o možnostiach získania peňazí atď.) .
2. Potreba zvyšovať stávky na dosiahnutie pocitu príjemného napätia a vzrušenia.
3. Opakované neúspešné pokusy kontrolovať alebo zastaviť hranie.
4. Prítomnosť nepokoja a podráždenosti pri prerušení alebo zastavení hrania.
5. Hranie ako spôsob odpútania sa, odreagovania od problémov, alebo spôsob odstránenia či zmierenia mrzutej nálady.
6. Opakovaný návrat do herne na druhý deň po prehre s cieľom vyhrať peniaze späť a vyrovnať straty.
7. Klamstvá rodine, terapeutom alebo iným osobám zapojeným do problému s hraním.
8. Nelegálne aktivity v súvislosti so získaním peňazí na hranie.
9. Strata zodpovedajúcich sociálnych, pracovných a rodinných kontaktov, práce alebo kariéry v dôsledku hrania.
10. Prenášanie zodpovednosti za vyrovnanie dlžôb vzniknutých v dôsledku hrania na iných ľuďoch

- ♦ Gamblérstvo je nežiaduci jav osobnostne aj spoločensky. Gamblér sa líši od „normálneho“ hráča tým, že jeho nutkanie je neovládateľné alebo ovládateľnosť nutkania je znížená. Hoci sa gamblérstvo začína dobrovoľne pokračuje opakovaným a cieleným správaním a začína sa potom meniť na nechcené zapájanie sa do „hier“. Toto nutkanie vychádza z viacerých faktorov. Sú to najmä vnútorné, osobnostné faktory (absencia iných slastí, chybné kognitívne spracovanie činností, nedostatok pevných hodnotových štruktúr, nedostatok vôle, impulzita, neurotické spracovanie podnetov atď.) Gamblérstvo nemá výrazne fyziologické zastúpenie ako pri závislosti na drogách. Skôr vyplýva z psychického zázemia. Vzniká tak, že sa presadzujú potreby, ktoré nemajú adekvátne uspokojenie. Neprimerané uspokojenie potrieb vyvoláva napätie. A keď sa potom človek stretáva s automatmi, videohrami, s počítačom, ale a nákupmi, jedlom, či sexom a zisťuje že po realizácii týchto činností dochádza k detenzii- znižovanie napätia v organizme, je sprevádzané pocitmi spokojnosti. Tieto pocity sa stávajú posilňovačom a vedú k tomu, že danú činnosť hráč opakuje a tak vzniká závislosť.

Reakcia okolia

- ♦ **Štádium popierania** – ospravedlňovanie správania, finančných problémov, hanbia sa za jeho správanie, platia dlžoby
- ♦ **Štádium stresu** – hádky, konflikty v rodine, tajenie hry pred okolím,
- ♦ **Štádium vyčerpania** – neustále stresy sa popisujú na zdraví najbližších, únik do závislosti, úvahy o samovražde, liečenie, rozchod.....

Iluzórne predstavy a myšlienky gamblerov

- o rýchlom zbohatnutí / po výhre prichádzajú prehry
- o zaujímavosti hry /jednotvárna, nezmyselná čin.
- o tom, že získa naspäť svoje stratené peniaze
- o tom, že hrou sa dá uniknúť pred problémami
- o vlastnej genialite – „som lepší ako automat“
- o tom, že má všetko pod kontrolou „ mne sa to nemôže stať, že by som skrachoval“
- o tom, že sa nikto nič nedozvie
- o tom, že „dnes mám určite svoj šťastný deň“

Zmeny v správani

- ♦ uzavretosť, nepokojnosť, podráždenosť
- ♦ majstri klamstiev, výhovoriek, podvodov
- ♦ keď sú na dne, ľutujú sa, prepadajú depresii, zo svojich problémov obviňujú okolie
- ♦ pri hre sa cítia dobre sú ovládaní vášňou ku hre, unikajú pred zodpovednosťou
- ♦ po výhre riskujú ďalej , kým všetko neprehrajú
- ♦ pocity menejcennosti
- ♦ negativizmus, agresivita, náladovosť, hyperaktivita

Kde sa obrátiť so svojím problémom

- ♦ obvodní lékaři, psychiatři
- ♦ CLDZ Banská Bystrica 048 4335672
- ♦ Odb,lieč.ústav psych. CLDZ Predná hora 058 4866157
- CLDZ Považský Chlmec 041 5007690
- CLDZ Nové Zámky 035 6914232/352
- Hronovce, Veľké Zálužie